

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

Corollaria nonnulla ex Caluini & Beza monstrosa sententia, vel potius stultitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

fuiſſet tum in Iudaea communis vini vsus, proculdubio alia vulgari potione vsurum fuiſſe, quod ex ipſius ſcopo ac conſilio liquet. Itaq; nihil à Chriſti conſilio ac voluntate alienum facere videri, qui non contemptu, neque temeritate, ſed ipſa neceſſitate adacti, pro vino aliud in iis regionibus vſitata potionis genus vsurparent. Hoc Domini Caluini reſponſum, vt optima ratione nixum, & Chriſti conſilio cōſentaneum noſter cœtus ad eò comprobauit, vt eos ſuperſtitioſe facere cenſuerit, qui à vini ſymbolo vſq; ad eò penderent, vt alteram Cœnæ partem omittere mallent, quàm à *ἀνάλογον* aliud ſymbolum, ita cogente neceſſitate, vsurpare. Quòd ſi quis obiiciat alterum Sacramenti vſum, quo fit videlicet, vt mutuam coniunctionem ſic quoq; teſtemur; reſpondemus, non eſſe quidem negligendam, ac non tamen ad eò præciſe urgendam analogiam panis ex multis granis, & vini ex multis acinis confecti: ſed ad illam mutuam coniunctionem teſtificandam ſufficere, quòd iſdem in genere ſymbolis nempe cibo & potu vtamur, eandemq; fidem teſtificemur. In hac autem quaſtione eandem valere rationem arbitramur, ſi modò iſ, de quo agitur, vel minimam vini deguſtationem ferre nequit, vt videlicet, potius quàm integram Cœnam nõ peragat, vel aqua, vel alia ſibi familiari potione vtatur; neq; dubitet tam ſibi ſub hoc potu, quàm ſub vino ſanguinem Chriſti communicari; cum promiſſio ſit generalis, & ad omnes fideles ſpectet.

Corollaria nonnulla ex Caluini & Beza
monſtroſa ſententia, vel potius
ſtultitia.

SEQUITVR I. In locum panis poſſe à Caluinifſis ſubſtitui caſeum, carnes agninas, hœdinas, veruecinas, bouinas, vaccinas, pultes, & quid non? quia omnia iſta eſculenta ſunt,

sunt, manducari idonea. Est autem apta materies tempore necessitatis, quidquid comedi potest: cum Christus in cœnæ huius institutione non speciatim ad symbolum panis, sed ad quodlibet, cui edulij ratio quadrat, respexerit.

II. Sequitur, in locum vini posse substitui aquam simplicem vel medicatam & distillatam, vel cereuisiam; vel mulsum, siue, ut vocant, medonem; quia in hoc quoque symbolo Christus ita rem instituit, ut cœnæ rationem non simpliciter ad vinum, sed ad quemcunq; liquorem, qui potari posset, alligaret. Quocirca iam pridem quoque Philippus Melächthon Ruthenis *hydromelitos* siue mulsi, ex melle & aqua confecti, gratiam in cœna fecit; cum rarus apud illos sit vini vsus: & qua potestate & facilitate Ruthenis hanc prærogatiuam concessit, eadem, sine dubio, concessisset Philippus populis Septétrionalibus vsum cereuisiæ in cœna; vel etiam simplicis aquæ; nam qui mulsum concedit, is nihil causæ habet dicere, cur benignitatem suam ad cætera potus genera extendere abnuat.

*Philipp. lib. de
integro cœna
& sic.*

III. Sequitur; non tantum alteram partem in aliam, ut, verbi gratia, vinum in aquam; vel panem in caseum, sed & simul in vna eademque cœna panem in caseum, vel in aliud edulium; & vinum in aquam, vel in aliud potaculum commutari posse, quandoquidem Christus in hac institutione cibum & potum spectauit, non præcisè hunc; nempe, panem & vinum.

IV. Sequitur abstemios iam liberè à Prædicantibus poscere posse, ut cœna sibi eo in potu administraretur, quem ferre possunt, siue sit aqua simplex, siue cereuisia, siue mulsum. Et ne horum & similium paradoxorum
soli

soli Calvinus & Beza approbatores censeantur, ecce totam Geneuensem synagogam ad stipulatricem habent. Et ut abstemius alium potum; ita si quis panem comedere non posset; (quales nonnullos fuisse legimus) aliud edulium substituere posset; ut & tunc si ob morbum panem manducare & deglutire æger non valeret. Et esse nationes quæ pane careant, notat ex lib. 8. Arriani, & ex Strabone Hospinianus lib. 5. Sacramentariæ historiæ.

Antipharmacum.

Luth. hom. de
baptismo, rom.
7. lat. V. iteb.

UT tibi, Luthere, isthæc placent? Dic, obsecro. *Sacramentum corporis & sanguinis Christi, nisi mandatum & institutio seruetur, non est sacramentum: ut si quis pane & vino proposito, ad altare stans pronunciaret non ipsa verba sacramenti, sed aut Decalogum, aut symbolum Apostolorum, aut sententiam aliquam sacram, aut Psalmum. Aut contra, si non panem, nec vinum, sed aliud quicquam sumeret, ut vel aurum, vel argentum, vel carnem, vel oleum, vel aquam; etiam si pronuntiabit illa ipsa verba institutionis Christi, tamen non esset verum Corpus & verus Sanguis Christi; & ut maximè ad sit Dei verbum, & Dei creatura, tamen non protinus est Sacramentum. quia, non adest institutio & mandatum eius. In ea enim institutione nominatim iussit adhiberi Panem & Vinum; & illa verba dixit; sumite, comedite, hoc est corpus meum, &c. Bibite, hic est sanguis meus, &c.*

Eadem Calui-
nus lib. 4. Inst.
cap. 17. §. 43.
Lege Bellar.
lib. 4. de Eu-
char. cap. 7.
& seqq.

Quæritur III. Qualis debeat esse panis cœnæ, num azymus, an fermentatus. Respondet Beza epist. 12. *Panis azymusne sit, an fermentatus, non magnoperè putamus laborandum, quamvis communem panem sentiamus ordinationi Christi multò esse conuenientiore. Cur enim azymo pane usus est Dominus, nisi quia per id tempus, quo sacram illam Cœnam ipsi visum est instituerè, nullus in Iudæa alio pane utebatur?*

Aut